

Šumarstvo i drvna industrija Jugoslavije u 1987. g.

FORESTRY AND TIMBER INDUSTRY IN YUGOSLAVIA IN 1987

Prof. dr **Dušan Oreščanin**,
Beograd

UDK 630*7/8

Prispjelo: 24. ožujka 1988.
Prihvaćeno: 26. ožujka 1988.

Stručni rad

Sažetak

Posle izvesnog zastoja u proizvodnji i izvozu u I. polugodu, očekivao se oporavak do kraja godine, naročito u toku jeseni. To je bila normalna pojava ranijih godina. Do oporavka proizvodnje nije došlo, a razlozi su brojni. Kao i uvek, oni se pronalaze na nekoj drugoj strani, uglavnom na merama na koje struka ne može da utiče. To su ili nepovoljne vremenske prilike ili sistemske mere koje su nepredvidive i često se menjaju. Došlo je do pada u šumskoj proizvodnji, mehaničkoj i finalnoj preradi drveta. Razvoj prema regionima bio je različit. Izvojni rezultati, međutim, bili su povoljniji jer je ukupna vrednost izvoza bila za 5,3% veća od dostignute u 1986. godini. U tome je izvoz u zemlje konvertibilnog načina plaćanja povećan za 17,6%, a u zemlje klirinškog načina plaćanja smanjen za 19,5%.

Ključne riječi: izvoz i uvoz drva — proizvodi iskorišćivanja šuma — primarna prerada drva — furniri i drvne ploče — finalni drvni proizvodi.

Summary

After a certain stagnation in production and exports in the first half-year a recovery was expected, particularly during the fall months. It has been a regular event in previous years. However, there was no recovery in production and the reasons were numerous. As usual, the blame was put on some other side, mostly on the measures that were beyond the control of the branch of business, such as bad weather condition or systemic measures that were unpredictable and often changed. There was noted a fall in forest production, mechanical processing and finishing of timber. Development varied among the regions. Export results, however, were satisfactory since the total export value was by 5.3% higher than in 1986. In this, the export into the countries with hard currency payments was increased by 17.6% and into the countries with clearing account payments was reduced by 19.5%.

Key words: exports and imports of timber — products of forest utilization — primary processing of wood — veneers and wood-based panels — finished wood products

(A. M.)

1. PROIZVODI ISKORIŠĆIVANJA ŠUMA

1.1. Proizvodnja

Proizvodnja u odnosu na 1986. godinu bila je manja za 2 odsto, realizacija za 2 odsto, a zalihe za 10 odsto.

INDEKS 1986 — 100

	Proizvodnja	Realizacija	Zalihe
1. Drvo za mehaničku obradu	99	98	97
2. Drvo za hemijsku preradu	93	95	92
3. Tehničko drvo	95	97	65
4. Ogrevno drvo (s drvetom za ploče)	99	99	86

KRETANJE PROIZVODNJE (1000 m³)

1. TRUPCI ZA REZANJE	1986.	1987.
— četinara	3531	3367
— bukve	2724	2722
— hrasta i ostalih tvrdih lišćara	789	831
— topola i ostali meki lišćari	433	414
2. Trupci za furnir i ljuštenje	577	628
3. Ostalo drvo za mehaničku preradu		
— lišćari	81	89
— četinari	17	20
4. Drvo za hemijsku preradu		
— četinari	520	541
— bukva	861	719
— topola i ostali lišćari	486	476
5. Tehničko drvo	1041	989
6. Ogrevno drvo	4089	4053
Ukupno	15.149	14.844

U tome:

Četinari	4627	4435
Lišćari	10.552	10.409

Proizvodnja drva za reprodukciju u SR Hrvatskoj ostala je na nivou iz 1986. godine. Od ukupne proizvodnje hrastovih trupaca na Hrvatsku je otpalo oko 50 odsto, a furnirskih trupaca hrasta i ostalih tvrdih lišćara 82 odsto.

Nakon slabih rezultata u I. polugođu očekivalo se da će proizvodnja u jesen porasti, jer su uslovi za rad bili vrlo povoljni. Do toga nije došlo zbog rasta troškova proizvodnje, naročito troškova energije. U nekim regionima bio je izražen nedostatak radne snage, a investicije su bile blokirane. Izvestan uticaj su imale i interventne mere. Postoje žalbe i na nivo cena. No ne može se reći da su niske u odnosu na cene rezane građe i ploča. Troškovi proizvodnje su visoki i zbog toga jer je razlika između posečene i izvezene drvene mase iz šume veća nego u bilo kojoj evropskoj zemlji.

1.2. Izvoz i uvoz

Izvoz proizvoda šumarstva bio je veći nego u 1986. godini. Upravo vrednost izvoza iznosila je 62,6 miliona dolara prema 44,1 milion dolara u 1986. godini. Zbog toga je učešće proizvoda eksploatacije šuma u ukupnom izvozu grane poraslo sa 3,53 odsto u 1986. godini na 5,24 odsto u 1987. godini.

IZVOZ (hiljada m³)

	1986	1987
1. Celulozno drvo bukve	1,6	1,1
2. Celulozno drvo ostalih lišćara	0,7	0,2
3. Trupci lišćara	332,2	437,0
4. Trupci četinara	2,8	1,8
5. TT stubovi	0,9	2,5
6. Ogrevno drvo	96,2	97,0

UVOZ (hiljada m³)

	1986	1987
1. Celulozno drvo četinara	555,8	573,0
2. Celulozno drvo lišćara	181,0	213,0
3. Trupci tropskih vrsta drveta	32,0	21,0
4. Trupci lišćara	0,8	5,8
5. Trupci četinara	0,6	1,7
6. TT stubovi	8,8	7,4
7. Ogrevno drvo	3,9	18,5

Izvoz proizvoda eksploatacije šuma praktički se sveo na izvoz trupaca, koji je poslednjih godina u neprekidnom porastu. Jugoslavija u izvozu trupaca zauzima drugo mesto u Evropi (iza Francuske). I pored stalnog predviđanja da će se izvoz smanjiti on se povećava. Prigovara se, s pravom, da izvoz trupaca ide na štetu snabdevenosti doma-

ćih pilana trupcima i da smanjuje mogućnosti izvoza rezane građe u Italiju, koja je glavni kupac trupaca. No ne treba zaboraviti da se negdje seče obavljaju neblagovremeno, odnosno u maju i junu. Tada je, zbog nagomilavanja zaliha, bolje bukve trupce izvesti nego ih prerađivati prozukele.

Izvoz celuloznog drveta lišćara je beznačajan. Teškoća ima i u podmirivanju domaće industrije celuloze, papira i ploča. Manja proizvodnja se pravda nezadovoljavajućim cenama. Zbog toga se izvesne količine i uvoze, doduše celuloznog drveta mekih lišćara, na osnovu specijalnih dugoročnih aranžmana. Jugoslavija se od ranijeg velikog izvoznika pretvorila u velikog uvoznika celuloznog drveta. Naročito je znatan uvoz celuloznog drveta četinara. U tome je Jugoslavija zauzela peto mesto u Evropi. Kod postojećeg šumskog fonda, uvoz celuloznog drveta lišćara nema ekonomskog opravdanja. Moraće se povećati i proizvodnja celuloznog drveta četinara, jer će se moći sve teže nabavljati. Sve zemlje nastoje da potrebe na celuloznom drvetu podmiruju iz vlastitih izvora.

2. PRIMARNA PRERADA DRVETA

Ukupna proizvodnja primarne prerade drveta bila je u 1987. godini za 3,3 odsto manja od proizvodnje u 1986. godini. U tome je proizvodnja rezane građe bila manja za 2,5 odsto, furnira 7,4 odsto, ploča na bazi drveta 1,1 odsto. Impregnacija drveta, zbog pada potražnje železničkih pragova, bila je manja za 30 odsto.

2.1. Rezana građa

2.1.1. Proizvodnja

Proizvodnja u svim republikama i pokrajinama nije imala jednake rezultate. Ako se proizvodnja u 1986. godini označi s indeksom 100, onda je ona iznosila u 1987. godini u: SFRJ 97,5, Bosni i Hercegovini 96,4, Crnoj Gori 95,2, Hrvatskoj 101,5, Makedoniji 95,6, Sloveniji 93,1, Srbiji 100,9, Srbiji bez pokrajina 97,8, Kosovu 133,2 i Vojvodini 101,7.

Kretanje proizvodnje prema vrstama drveta (hiljada m³)

	1986.	1987.
Rezana građa:		
— četinara	2464	2381
— hrasta	400	392
— bukve	1457	1451
— mekih lišćara	204	195
— tvrdih lišćara	140	140
— tropskih lišćara	20	17
— želj. pragovi i skretnička građa	21	12

Bosna i Hercegovina u proizvodnji rezane građe četinaru učestvovala je sa 48 odsto, Slovenija 29, a Hrvatska 10 odsto. Hrvatska ima najviše učešća u proizvodnji rezane građe hrasta (71 odsto). Proizvodnja rezane građe hrasta u Bosni i Hercegovini bila je veća od proizvodnje u Srbiji. Upravo učestvovala je sa 12,2 odsto, a Srbija sa 8,9 odsto. U proizvodnji rezane građe bukve Bosna i Hercegovina je učestvovala sa 40,1 odsto, Hrvatska 23,8 odsto, a Srbija 11,6 odsto.

Proizvodnja je snižena kod svih vrsta rezane građe, najviše kod pragovala.

Proizvodnja je snižena zbog nedostatka trupaca, pri čemu je negativan utjecaj imao rast izvoza trupaca. Proizvodnja pragovala je pala zbog toga što željeznice nisu imale dovoljno sredstava za nabavku pragovala i skretničke građe, dobrim delom zbog veoma visokih cena.

Pilane su imale teškoća i u nabavci rezervnih delova.

2.1.2. Izvoz i uvoz (hiljada m³)

IZVOZ

	1986	1987
1. Rezana građa četinaru	201	175
2. Rezana građa hrasta	134	121
3. Rezana građa bukve	382	509
4. Rezana građa ostalih lišćara	88	98
Ukupno rezana građa	805	903

UVOZ

1. Rezana građa četinaru	256	155
2. Rezana građa hrasta	0,3	0,7
3. Rezana građa bukve	1,4	3,1
4. Rezana građa ostalih lišćara	0,7	1,7

Zbog rasta domaće potrošnje, izvoz rezane građe četinaru je bio manji od uvoza.

Glavni kupci jugoslavenske rezane građe četinaru bili su Izrael (20,4 odsto), Maroko i Tunis (po 13 odsto), Italija (12 odsto), Turska (8 odsto), Alžir i Saudijska Arabija (po 7 odsto).

Od ukupnog izvoza rezane građe hrasta na Italiju je otpadalo 74 odsto, Austriju 8 odsto, Grčku 3 odsto, Belgiju 3 odsto, Egipat, Holandiju i Švajcarsku nešto iznad 2 odsto. Izvoz u SSSR je potpuno prestao. To je i razlog manjeg izvoza od očekivanog.

Italija i Egipat su i u 1987. godini bili glavni kupci jugoslavenske rezane građe bukve. Upravo od ukupnog izvoza na Italiju je otpadalo 61 odsto, a Egipat 24 odsto. Od ostalih kupaca najznačajniji su bili Austrija (4 odsto), Maroko (2 odsto) i Izrael (1,4 odsto). U Veliku Britaniju koja je pedesetih godina bila osnovni kupac jugoslavenske rezane građe bukve izvezeno je svega 3073 m³. U Španiju je izvezeno svega oko 6300 m³. U Holandiju je izvezeno svega 1900 m³, Švedsku 1700 i Švajcarsku 700 m³.

Pošto je izvoz uglavnom orijentisan na dva tržišta koja kupuju građu slabijeg kvaliteta i nedorađenu (neprosušenu), i proizvodnja je orijentisana prema zahtevima ovih tržišta. U velikoj meri se proizvodi neparena neokrajčena građa. U Italiju se dobrim delom isporučuje u neprosušenom stanju. Za takvu građu se, naravno, dobija i niža cena. Jugoslavija i nema što da nudi na tržištima u Velikoj Britaniji, Holandiji i Švajcarskoj, upravo nema građe tanjih dimenzija, parene i okrajčene, i, naravno, suve. Ovakva orijentacija se delom pravda tvrdnjom da je kvalitet trupaca slabiji nego šezdesetih godina, što je samo delomično tačno, i to samo za izvesne regione. Veliki je problem što se vazdušno sušenje ne isplati zbog visokih kamata, a veštačkih sušara nema ili ih nema dovoljno. Kada bi se vratilo, bar delomično, na način proizvodnje i usmeravanja izvoza iz kasnih pedesetih i ranih šezdesetih godina, dobila bi se daleko veća vrednost od izvoza rezane građe bukve. Velik problem predstavljaju i mnogobrojni mali izvoznici koji niti poznaju proizvodnju niti tržište.

Izvoz u Španiju je veoma otežan zbog konkurencije izvoznika iz SR Nemačke i Francuske. Izvoznici iz ovih zemalja se koriste povratnim teretom, pa im je konkurencija u cenama nemoguća. Pored toga male količine mogu da isporučuju promptno.

I izvoz rezane građe ostalih lišćara je uglavnom orijentisan na Italiju, na koju je otpalo 84,6 odsto izvoza. Na Austriju je otpalo 10,6 odsto, a DR Nemačku 3,0 odsto.

Jugoslavija je i u 1987. godini ostala najveći izvoznik rezane građe lišćara u Evropi i najveći izvoznik rezane građe bukve na svetu. U izvozu rezane građe hrasta nalazi se na trećem mestu (iza SAD i Francuske).

3. FURNIR I PLOČE

3.1. Furnir

3.1.1. Proizvodnja (Hiljada m³)

	1986	1987
1. Slep furnir	194	192
2. Plemeniti furnir	56	50

U ukupnoj proizvodnji bukov furnir je učestvovao sa 79 odsto a topolov sa 19 odsto.

Od ukupne proizvodnje plemenitog furnira otpadalo je na: hrast 45 odsto, bukvu 30 odsto, jasen 11 odsto, tropske vrste drveta 7 odsto, ostale vrste 7 odsto.

Bosna i Hercegovina proizvode samo bukov slepi furnir i uglavnom bukov plemeniti furnir, Hrvatska je najveći proizvođač hrastovog i jasenovog furnira. Na prvi otpada 73 odsto a na drugi 44 odsto jugoslavenske proizvodnje furnira. Proizvodnja furnira iz tropskih vrsta drveta bila je za 61

odsto manja od proizvodnje u 1986. godini; razlog je nedostatak trupaca i prestanak rada fabrike furnira u Celju.

3.1.2. Izvoz i uvoz (Hiljada m³)

	1986	1987
1. Izvoz	32	36
2. Uvoz	5,5	4,9

Od ukupnog izvoza slepog i plemenitog furnira otpadalo je na Italiju 59,3 odsto, SSSR 19,5 odsto, SR Nemačku 5,3 odsto.

Izvoze se, pored slepog, i sve vrste plemenitog furnira. Uvozi se samo plemeniti furnir uglavnom hrastov i tropskih vrsta drveta.

4. PLOČE

4.1. Proizvodnja

	1986	1987
1. Neoplemenjene ploče		
— građevinske i šperploče, 000 m ³	96	94
— panelploče, 000 m ³	47	42
— ploče vlaknatice, 000 m ²	36	32
— iverice, 000 m ³	730	718
— MDF — 000 m ³	59	63
2. Oplemenjene ploče		
— šperploče, 000 m ²	1447	1337
— panel ploče	498	424
— ploče vlaknatice, 000 m ²	10354	9497
— ploče iverice, m ²	12681	12413

Pad proizvodnje ploča posledica je nedostatka sirovina, smanjenja kapaciteta ploča iverica zbog tehnološke zastarelosti, zbog visokih troškova proizvodnje i u vezi s tim visokih gubitaka. Prestala je da radi i linija po mokrom postupku u Ilirskoj Bistrici. Zbog restriktivnih mera, a i visokih cena, otežana je i plasman na domaćem tržištu, otežana je i nabavka materijala za reprodukciju i rezervnih delova.

Grupacija je bila prisiljena da forsira izvoz. To je teško uspevalo kod nekih vrsta ploča zbog visokih domaćih cena a i slabog kvaliteta. Zbog niskih cena postoji uvek opasnost preduzimanja antidampinških mera, kao što je ranije bio slučaj.

4.2. Izvoz i uvoz

Izvoz (1000 m³)

	1986	1987
1. Šperploče	25	28
2. Panelploče	40	56
3. Ostale ploče	105	106

Od ostalih ploča oko 70 odsto otpada na ploče vlaknatice.

S obzirom na veliku konkurenciju na tržištu, izvoz iz Jugoslavije je relativno visok. Od ukupnog izvoza šperploča u 1987. godini, otpadalo je na SR Nemačku 34,1 odsto, Italiju 35,2 odsto, Austriju 5,6 odsto, Švedsku 5,0 odsto, ČSSR 7,7 odsto, Egipat 11,3 odsto a sve ostale zemlje 40,2 odsto, odnosno od ukupnog izvoza otpadalo je na zemlje EEZ-e 63,5 odsto, EFTA-e 10,7 odsto, socijalističke zemlje 9,10 odsto, zemlje u razvoju 16,1 odsto i mediteranske zemlje 0,6 odsto.

S obzirom na proizvodnju, izvoz panelploča je visok. On je u 1987. godini bio veći od proizvodnje. Od ukupnog izvoza u 1987. godini otpadalo je na Egipat 48,9 odsto, a Italiju 38,7 odsto. Na trećem mestu je bila Švajcarska s učešćem od 15,6 odsto.

Italija je bila glavni kupac ostalih ploča (ploča vlaknatica, ploča iverica i MDF). Učešće Italije u jugoslavenskom izvozu 1987. godine iznosilo je 62,8 odsto. Na drugom mestu je Izrael s učešćem od 9,9 odsto, onda SR Nemačka s učešćem od 7,6 odsto, Austrija s učešćem od 7,3 odsto itd.

Uvoz (1000 m³)

	1986	1987
1. Furnir	5,5	4,9
2. Šperploče	2,8	4,1
3. Ploče ostale	33,7	42,5

Uvoz ostalih ploča odnosi se uglavnom na iverice, koje su mnogo jeftinije i kvalitetnije od iverica domaće proizvodnje.

5. FINALNI PROIZVODI

Proizvodnja u 1987. godini bila je za 4,8 odsto manja od proizvodnje u 1986. godini. Do najvećeg pada došlo je kod proizvoda pletarstva (15,7 odsto), a onda ambalaže (6,2 odsto) i građevinskih elemenata od drveta. Proizvodnja nameštaja bila je niža za 4,5 odsto.

Struktura proizvodnje u finalnoj preradi drveta bila je sledeća: nameštaj 62,7 odsto, ambalaža 6,7 odsto, građevinski elementi 25,9 odsto, ostali finalni proizvodi 3,5 odsto i pletarski proizvodi 1,2 odsto.

U Hrvatskoj je proizvodnja finalnih proizvoda bila u 1987. godini za 3,9 odsto manja od proizvodnje u prethodnoj godini. Najviše je proizvodnja pala u Makedoniji (9,1 odsto).

Proizvodnja nameštaja u Hrvatskoj imala je pad od 6,4 odsto. Do najvećeg pada došlo je u Sloveniji (11,1 odsto). U Srbiji je (s pokrajinama) proizvodnja nameštaja porasla za 2,1 odsto, a u Crnoj Gori čak za 67,0 odsto.

Pad proizvodnje finalnih proizvoda bio je posledica visoke stope inflacije i pada životnog stan-

darda stanovništva i pada investicione potrošnje. Pad potrošnje na domaćem tržištu posledica je visokih cena. Pad potrošnje na domaćem tržištu nije se mogao nadoknaditi adekvatnim rastom izvoza.

Zbog nedostatka sredstava za uvoz opreme, u finalnoj preradi drveta je došlo do tehničko-tehnološkog zaostajanja. Do zaostajanja proizvodnje došlo je i zbog zamrzavanja cena uz istovetne visoke cene inputa.

5.1 Nameštaj

5.1.1. Proizvodnja

Zbog mnogobrojnosti navešće se samo podaci za grupe proizvoda.

	1986	1987
1. Sobe za spavanje (000 garnitura)	131	126
2. Sobe za spavanje u elementima (000 komada)	1017	1019
3. Ostale sobe (000 garnitura)	168	160
4. Ostale sobe u elementima, 000 komada	3194	2642
5. Kuhinje u elementima (000 komada)	2214	2179
6. Tapezirane stolice i fotelje (000 komada)	3713	3259
7. Ostali tapcirani nameštaj (000 komada)	1396	1354
8. Stolice svih vrsta (000 komada)	1479	1394
9. Ostali tapcirani nameštaj	6650	6649
10. Ostali sitni kućni nameštaj	1745	2159
11. Kancelarijski nameštaj i oprema trgovina i ugostiteljstva (000 komada)	614	537
12. Školski nameštaj (000 komada)	385	298
13. Stolice i ostali nameštaj od savijenog drveta (000 komada)	569	260
14. Ostali nameštaj (000 komada)	125	97

Pala je i proizvodnja kabineta za mašine za šivanje, kutija za radio, TV i gramofone, delova nameštaja. Proizvodnja dušeka sa oprugama porasla je sa 769.419 u 1986. godini na 785.900 komada u 1987. godini.

5.1.2. Izvoz i uvoz

1. Izvoz	1986		1987	
	Tona	Miliona dolara	Tona	Miliona dolara
	195053	326	20582	401

Prosečna vrednost izvezenog nameštaja po toni iznosila je 1986. godine 16.713 a u 1987. godini 16.312 dolara.

Relativno niska cena je posledica slabije poslovnosti izvoznika u zemlje Zapadne Evrope i slabijeg kvaliteta nameštaja.

Od ukupne vrednosti izvezenog nameštaja otpadalo je na:

	1986	1987
	10/0	
1. Razvijene evropske zemlje	32,9	43,4
2. Razvijene prekomorske zemlje	44,8	38,0
3. Socijalističke zemlje	16,8	12,6
4. Zemlje u razvoju	5,5	6,0

U 1987. godini izvoz nameštaja bio je najviše usmeren u SAD-e (33,6 odsto), SR Nemačku (15,2 odsto), Veliku Britaniju (7,2 odsto), SSSR (5,4 odsto), Švedsku i Italiju (4,9 odsto), Francusku (4,5 odsto), Australiju (2,6 odsto), Austriju (1,7 odsto), Saudijsku Arabiju (1,6 odsto).

Uvoz nameštaja u 1987. godini bio je beznačajan, i njegova vrednost je iznosila 3.835.000 dolara.

6. FINALNI PROIZVODI, OSIM NAMEŠTAJA

Navešćemo samo osnovne proizvode iz ove grupe.

Proizvodnja

Vrsta proizvoda	1986	1987
1. Ambalaža od furnira i šperploča (000 m ³)	153	134
2. Sanduci i sandučne garniture (000 m ³)	168	151
3. Palete (000 m ³)	192	208
4. Parket puni (000 m ³)	101	102
5. Parket lamelirani (000 m ²)	3788	3959
6. Brodski pod i obloge (000 m ³)	157	142
7. Kuće i barake od drveta (000 m ³)	55	44
8. Kuće i barake od drveta (000 m ²)	431	352
9. Delovi kuća i baraka (000 m ³)	12	14
10. Građevinski elementi:		
— kompletna vrata (000 komada)	1017	978
— krila vrata (000 komada)	1685	1258
— ramovi za vrata (000 komada)	798	853
— prozori i balkonska vrata (000 komada)	2032	2011
— prozorski kapci (000 komada)	395	494

Pad proizvodnje logična je posledica pada domaće potražnje.

6.1. Izvoz i uvoz

	1986	1987
1. Ambalaža, 000 tona	30	25
2. Parket, 000 m ²	1298	1380
3. Građevinska stolarija, 000 tona	12	11
4. Montažne kuće, 000 tona	9	8

Uvoz je bio beznačajan. Jedino je uvezena nešto značajnija količina parketa, odnosno 86.500 m².

Kao i ranijih godina, najveći kupci jugoslavenske ambalaže bili su Izrael (40,6 odsto), Italija (12,7 odsto), Gana 30,0 odsto.

Najveći kupci parketa u 1987. godini bili su Italija (43,6 odsto), SR Nemačka (10,6 odsto), Grčka (5,9 odsto), Finska (9,7 odsto), Egipat (10,3 odsto), Španija (8,9 odsto), Austrija (5,9 odsto).

Glavni kupci kompletnih kuća bili su Austrija (36,7 odsto), SR Nemačka (17,8 odsto), Francuska (8,3 odsto), Grčka (7,2 odsto), Iran (6,5 odsto).

I građevinska stolarija je izvožena u velik broj zemalja, ali u malim količinama. Izvoz je bio dobrim delom vezan s radom jugoslavenskih građevinskih preduzeća u inozemstvu. Oko polovine izvoza otpadalo je na SSSR, a oko četvrtine na Egipat.

ZAKLJUČAK

U 1987. godini, i u šumarstvu i u drvnjoj industriji, proizvodnja je bila manja nego u 1986. godini. Teško je očekivati da će do naročitog poboljšanja doći i u 1988. godini. Restriktivne mere, inflacija, nedostatak sirovina, nedostatak deviznih sredstava za nabavku opreme i disparitet cena i dalje će imati negativan uticaj i na plasman i na proizvodnju u šumarstvu i drvnjoj industriji.

Suprotno od proizvodnje, izvoz je, nakon zastoja poslednjih godina, pokazao povoljne rezultate.

Kretanje izvoza (miliona dolara)

	1986	1987	Indeks 1987/86.
1. Šumarstvo	44,1	62,6	141,9
2. Primarna prerada drveta	236,5	285,7	121,8
3. Finalna prerada drveta	434,1	481,5	112,1
4. Deo grane 0139 (sportski pribor)	28,4	32,8	115,5

(Izvor SSZ)

Ukupan izvoz u 1987. godini bio je za 5,3 odsto veći od izvoza u 1986. godini. Kod izvoza u kliničke zemlje došlo je do daljeg smanjenja (17,6 odsto). Izvoz u zemlje konvertibilnog načina plaćanja povećan je za 19,5 odsto. Do najvećeg relativnog rasta izvoza došlo je kod proizvoda eksploatacije šuma (šumarstva), zbog rasta izvoza trupaca, i kod primarne prerade drveta, zbog rasta izvoza rezane građe bukve.

Učešće šumarstva i drvne industrije u ukupnom izvozu Jugoslavije iznosilo je 7,6 odsto, a neto devizni efekat (bez grane 0139) oko 611 miliona dolara. Racionalnijim iskorišćenjem drveta i povećanjem poslovnosti i kvaliteta u finalnoj preradi drveta devizni efekat bi bio mnogo veći.

Zbog rasta izvoza trupaca i rezane građe došlo je do promene strukture izvoza na štetu finalnih proizvoda. Upravo mereno prema vrednosti, na proizvode šumarstva otpadalo je 5,2 odsto, primarne prerade drveta 33,7, a finalne prerade drveta 57,2 odsto (u čemu na nameštaj 47,3 odsto), a proizvode grane 0139 (učila i fiskulturni rekviziti) 3,9 odsto.

IZVORI

[1] Savezni zavod za statistiku

[2] Izveštaji Privredne komore Jugoslavije Udruženja šumarstva i drvne industrije

U TEHNIČKOM CENTRU ZA DRVO GRADI SE

KOMORA ZA ODREĐIVANJE EMISIJE SLOBODNOG FORMALDEHIDA

Od 1983 g. u TCD — Zagreb (Institut za drvo) započeo je intenzivan rad na problematici slobodnog formaldehida. Na temelju skupljenih informacija i propisa izrađeni su prijedlozi vezani uz standardizaciju metode i opreme za određivanje slobodnog formaldehida.

Dosadašnji jugoslavenski propisi o određivanju slobodnog formaldehida bili su usmereni samo na ljepilo i ivericu, koristeći se pritom samo perforatorskom i WKI—metodom. Poteškoće oko plasmana proizvoda drvne industrije na zapadna tržišta aktivirale su zahtjeve za određivanje emisije slobodnog formaldehida, koja se s visokom tačnošću može odrediti pomoću metode komore.

Nastavno na zaključke Poslovno-kordinacijskog odbora Proizvodne zajednice za pločasto i tapecirano pokućstvo (Poslovna zajednica Exportdrvo Zagreb, 9. VI. 1987), zaključke i preporuke Savjetovanja o ljepilima i lijepljenju drva (Tuheljske Toplice 16—18. VI. 1987) te zaključke savjetovanja: »Možnosti razvoja ivernih in vlaknenih plošč v Jugoslaviji« (Nova Gorica 14—16. X. 1987), odlučeno je u TCD-u da se izradi komora za određivanje emisije formaldehida.

Za potrebe drvne industrije i proizvođače ljepila planira se u TCD-u izraditi dvije komore. Jedna za potrebe laboratorijskih istraživanja (volumena 1 m³), a druga volumena 40 m³ za ispitivanje gotovih proizvoda.

Formirana je stručna ekipa TCD-a i RO »Jedinstvo« — Krapina za pripremu potrebne dokumentacije za izradu komore. U suradnji sa stručnjacima tvrtke Industrieregler (Baden, Austrija), izabran je adekvatni instrument za detekciju i određivanje formaldehida. Komora će također biti opremljena instrumentima za kontrolu temperature, vlage i izmjene zraka. Nakon izrade komore i pokusnog rada, bit će objavljena opširna informacija s tehničkim opisom i mjernim mogućnostima.

Izgradnja komore u TCD-u za određivanje formaldehida rezultat je potreba drvne industrije, a bit će opremljena suvremenom instrumentacijom koja osigurava pouzdanost rezultata ispitivanja, kao što je gore navedeno.